

LA PAGESIA UN OFICI EN PERILL D'EXTINCIÓ

Francesc Xavier Cabré LLauradó

Actualment vivim en una societat industrial desenvolupada que evoluciona cap a una societat de serveis. Això dona a entendre que només una petita proporció de la població viu activament del sector primari (agricultura i ramaderia), ja que la major part de la població viu a les ciutats i el litoral. Aquests canvis d'hàbits tot acompanyat d'un pensament continuista davant del model de desenvolupament generalitzat del planeta, sobretot pèl que fa l'impacte al medi i en les relacions humanes i biològiques, estant propiciant la desaparició d'una cultura tradicional i agrícola. Una cultura tradicional transmesa de pares a fills, moltes vegades entre rondalles i contes sota el foc, on a través de la transmissió oral els pobles han mantingut les seves tradicions i identitat. A més la visió de que la dedicació al camp com un ofici marginal i la falta de millors perspectives fa del pagès un ofici en perill d'extinció.

Així doncs ens trobem davant un model de desenvolupament que propicia greus problemes ambientals, socials i econòmics. Des dels ambientals la transformació d'una agricultura tradicional a una agricultura intensiva ens mostra un panorama prou desolador: grans regions desertitzades, aigües

subterrànies i rius contaminats per nitrats, llacs eutrofitzats per excessos de fosfats, sols intoxicats per plaguicides de llarga persistència, disminució de les reserves genètiques (plantes i animals),; i tot per una sobreexplotació dels recursos naturals del nostre entorn, fet que fa augmentar la dependència i la degradació d'aquests. Mentre l' introducció de models econòmics basats en els rendiments a curt termini, l'adquisició de la propietat de la terra i de les matèries primeres per part dels capitals procedents de l' indústria i el valorar un producte agrícola no com un aliment saludable sinó més be pel seu preu, mida, color, ...: a creat greus desequilibris socials entre sud i nord i també entre els mateixos poble. Un desequilibri social que es transmeten amb una falta de valors i solidaritat sobre el que és just.

Fa més de 10.000 anys, els nostres avantpassats començaren a domesticar plantes i animals, passant de grups recol·lectors i caçadors a establir les noves societats agràries i ramaderes. Van aprendre a conrear moltes de les espècies de plantes, que fins aleshores havien recol·lectat, i a domesticar les espècies d'animals més manses, va ser una innovació cultural i un repte intel·lectual de gran importància, de fet

, representa l'inici d'un nou període històric de la humanitat: l'era del neolític. Des de aquest inici aquestes societats agràries s'han anat desenvolupant conjuntament amb una tecnologia que respectava el medi.

Així doncs durant molts segles els ecosistemes agraris s'han mantingut en perfecte equilibri, però en l'actualitat els sistemes de producció intensius, provocats pèl model de "Revolució verda" implantat des de els estats units després de la segona guerra mundial i exportat a tot el món, ha provocat el canvi d'una de les activitats que guarda la relació més estreta amb la natura: l'agricultura.

L'agricultura ecològica és un sistema agrari que té com objectius una agricultura ambientalment sana i socialment justa, aconseguint l'obtenció d'aliments de la màxima qualitat, seguint els cicles naturals, excloent l'aplicació de productes químics de síntesis i basant-se en el coneixement tradicional, junt als nous coneixements científics i socioeconòmics. Aquest model agrari apareix com alguna cosa més que l'aplicació d'unes normes tècniques de cultiu. Podríem dir que es sosté en tres pilars bàsics: les persones (pagès i societat), la naturalesa (ecosistema agrari i el medi que l'en-

Agroecologia, autor F. Xavier Cabré LLauradó

Curs d'iniciació a l'agricultura ecològica

Francesc X. Cabré Llauradó

volta) i l'economia (costos de cultiu i transformació, ambientals i energètics). Davant d'aquest conjunt d'interaccions, podem dir que el model ecològic és el que més s'apropa actualment a la sostenibilitat dels recursos naturals en l'espai i el temps. Per tant, és important defensar l'agricultura ecològica per les següents raons:

- S'obté una quantitat d'aliments suficients, diversificats i naturals.
- Manté i augmenta la fertilitat natural de la terra, evitant l'erosió o esgotament de la fertilitat.
- Intenta utilitzar recursos renovables en sistemes agraris organitzats localment.
- Fomenta i intensifica els cicles biològics de l'agrosistema. L'ecosistema agrari és considerat com un organisme viu.
- Reclama l'ús de varietats tradicionals i races autòctones.
- No només evita tota la contaminació sinó que descontamina.
- Protegeix els hàbits i animals silvestres.
- Aportar als remats les condicions vitals adequades per assimilar les condicions naturals.
- Ajunta la cultura tradicional agrària amb les tècniques científiques modernes.
- Millora les condicions de vida de l'agricultor.
- Intenta revaloritzar el treball d'agricultor i la vida rural.
- Potencia la relació consumidor-pagès. Demanda preus justos als productes de qualitat.

Aquest és el model que tenim d'utilitzar no només per qüestions de salut o respecte al medi ambient sinó que per damunt de tot tenim que parlar de cultura, aquesta cultura que s'està perdent a costa d'un progrés mal entès i orientar-se cap al vertader camí del progrés sostenible.

Val la pena que ens adonem que les nostres accions diàries poden generar o degradar la vida i que fins i tot podria acabar amb ella. En canvi ningú pot arribar a pensar que en aquests moments el que la naturalesa necessita és una mirada passiva, sinó que tot el contrari, el que necessita és despertar en cada ésser humà un respecte profund i sobretot un amor cap a l'entorn que el faci capaç de conservar i compartir-l'ho de forma solidària.

En aquest article col·locar foto amb títol Agroecologia, autor F.Xavier Cabré Llauradó

Els mesos de Març, Abril i Maig del 2003, els amics i amigues de la producció ecològica de Riudoms, col·lectiu que forma part de la secció de ciències naturals del Centre d'estudis riudomencs Arnau de Palomar, organitzaren un curs d'iniciació a l'agricultura ecològica. Al curs hi van assistir unes 25 persones de diferents poblacions com Riudoms, Reus, les Borges del camp, Riudecols, el Catllar, Riudecanyes, ... Fins i tot els organitzadors van tenir l'obligació de tancar l'inscripció per la falta d'espai, així que aprofitem per demanar disculpes a tota aquella gent que no poder gaudir d'aquest gratificant curs.

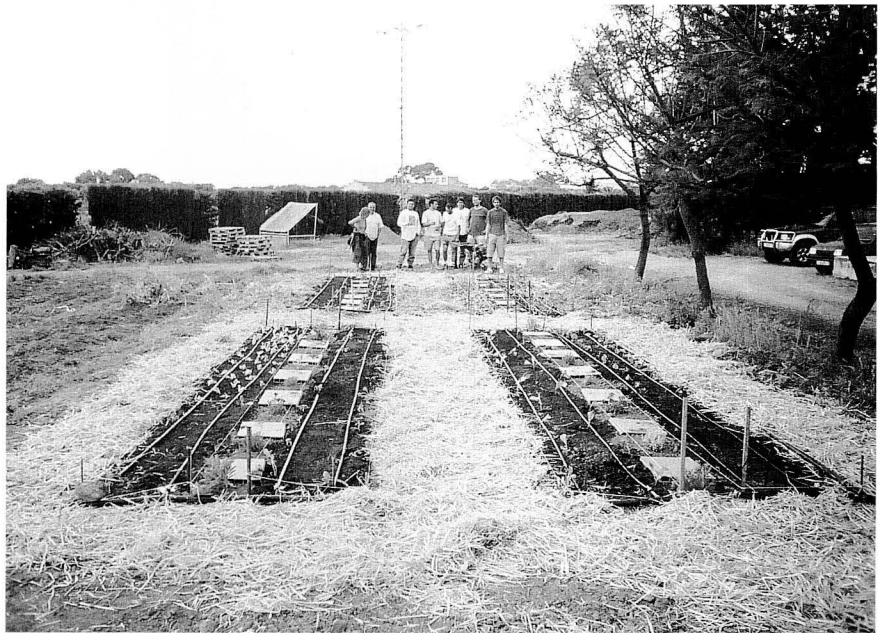
El curs consistia en un conjunt de classes teòriques sobre les tècniques de producció ecològica, d'un parell de visites i d'una jornada dedicada a la planificació i realització d'un cas pràctic.

S'inicia amb una secció molt dinàmica i participativa, exercitada per la Maria Rosa, una dona pagesa i experta en el món de l'agricultura ecològica. On ens va transmetre quines eren les bases i motivacions que envolten aquest model de desenvolupament.

La segona secció es va realitzar a l'escola horticultura i jardineria de Bellisens. Aquí el Joan Antonio, professor de la mateixa escola, ens donarà una classe teòrica i després el Ricard Nadal i el Ferran Plana, dos joves ben experimentats, van realitzar una secció pràctica de com avaluar de formar senzilla les principals característiques d'un sòl.

La tercera secció va ser una sortida a l'hort de la Sínia, Altafulla (Baix Gaia). El Joan Vives s'informa, i així ho poguérem comprovar, de l'importància de la diversitat. També ens va ensenyar que una bona planificació prèvia de l'entorn, per tant del territori, és necessari pel bon desenvolupament d'aquest. Remarca que la pressió turística, degut a l'assentament d'un càmping tocant a la finca, i la presència especulativa de l'empresa Repsol, la qual reté l'aigua del riu Gaia, eren un problema afegit.

La quarta sessió és tractava sobre l'hort i els cultius ecològics i va arribar de

"Hort mètode Gaspar Caballero. IES Horticultura i Jardineria Bellisens", autor F. Xavier Cabré Llauradó.